

Tűzsfolt óvodák és bölcsődék

A gazdasági reform hatása nem csupán a termelés menetében érződik, hanem az élet minden területén, így a legkisebb generációt is közelről érinti. Az üzemi, valamint a területi napköziotthonok és bölcsődék helyzetéről, fenntartásának aktuális problémáiról tartottak nemrégiben vizsgálatot a szakszervezeti szerek. A vizsgálat tapasztalatait az SZMT elnöksége is megtárgyalta legutóbbi ülésén.

A vizsgálat során 94 gyermekintézményt kerestek fel a szakszervezetek megbízottai. Szegeden és Csongrád megyében összesen 197 üzemi és területi óvoda, illetve bölcsőde van. Ezek nagyrésze a városok munkáslakta területein, a községekben pedig a központban helyezkednek el. Az üzemi gyermekintézmények zöme a gyárterületen található, kivéve a Szegedi Konzervgyárat, amely ideiglenesen a Deák Ferenc utcai volt területi óvodában lett elhelyezve, amíg fel nem építik az Ilona utcai saját épületüket.

Bővítés, de milyen áron?

Szinte valamennyi üzemi, és városi területi gyermekintézmény tűzsfolt. Az elmúlt évek során több helyen bővítették az épületeket, hogy csökkentsék a zsúfoltságot, de ez a bővítés visszaható a szociális és egészségügyi helyzetre, amelynek a színvonala gyengült.

A szegedi petőfitelep II-es óvodában 56 helyett 86 gyermeket helyeztek el, annak eredményeképpen, hogy különböző helyiségeket átalakítottak, persze így jóval többen vannak, mint amennyit a „norma” engedélyezne. A szegedi Partizán utcai bölcsődében 50 helyett 74-en vannak, s emiatt csorbát szenved az elkülönítő, az orvosi vizsgáló és más helyiség. A Partizán utca környékén egyébként igen sok bérház épült az utóbbi időben, így nincs mód a kisgyermek elhelyezésére, jelenleg például 27 gyermeket — akik igényjogosultak — nem tudnak felvenni.

Nem meglepő egyáltalán, hogy Szeged peremterületén levő községekben — Tápé, Algyő, Kiskundorozsma, sőt Sándorfalva is — hasonlóan nagy a zsúfoltság, mivel ezekből a helyiségekből száznak és ezrek járnak be szegedi munkahelyekre. Ugyanez a helyzet a megye városáiban, Makón, Szentesen és Hódmezővásárhelyen is.

séges erő, amelyik kiutat keres a nyugati társadalmi-szellemi kátyúból. Ez a dinamikus erő ugyanazokat az eszméket, életideálokat vallja, amelyekre építetten végbement itt nálunk a londoni tudósok által sóvárogva-féltve emlegetett fáziseltolódás. Londonban, vagy Párizsban, de Rómában is a dinamikus erők tevékeny tényező módján működnek és hatnak azért, hogy velünk egy fázisra kerüljön a beteg Nyugat. Valójában nem a „jóletti állam”-tól, s nem véletlenszerűségetől remélnék tetlen várás valami megváltást, hanem forradalmi harcra. Nincsen más lehetőség és eszköz, csak a tudatos, elszánt forradalmi küzdelem, amelynek célja: megszüntetni a szorongások, kilátástalanná züllött életviszonyok okait és regenerátorait a gazdasági, társadalmi és szellemi viszonyokban.

Nem lehet elfogadni a modern sztoikusok világát — bármily zseniális gondolkodók tartozzanak a szellemi körhöz —, mert ez a belenyugvás és a cselekvéstelen térés világa. Sajnos, nem elegendő a lelki üdvösséghez ott a kiábrándultság; a megváltoztathatóság lehetőségeinek híre van szükség, hogy enervált belenyugvás helyett meggyőződéses cselekvőkké lépjenek elő az egyének a szellemi életből is minél többen. A francia munkás példájára, az olasz tömegek útján, s a nyugatnémet fiatalok változásra ingerlő fellépése szerint. Ezek a negyerejű megmozdulások a változáshoz vezető út építésében magukkal ragadták és ragadják a szellemi elit legjobbjait, akik kilépnek a sztoikus beletörődés

A zsúfoltsággal kapcsolatban a vizsgálat megállapította, hogy Szegeden a gyermekintézményekben 35 százalékkal, Hódmezővásárhelyen 34,8, Szentesen 17,9, Makón 22,2, Csongrádon 22,6 százalékkal több gyereket helyeztek el, mint amennyit az előírások megengednének. A községek hasonló intézményeiben jobb a helyzet, mivel a kihasználtsági fok 95—98 százalékos.

Új óvodákra van szükség

A gyermekgondozási segélyt a megyében és Szegeden eddig 2049 asszony vette igénybe, ennek hatása az óvodáknál meg nem érezhető, csak a bölcsődéknél. A 0—1 éves kisgyermek számának csökkentése a bölcsődékben. Valószínű később az óvodai felvételek iránt megnő az érdeklődés. Komolyabb felmérést — a várható igényekkel kapcsolatban — még nem végeztek, de az máris világosan látható, hogy újabb napköziotthonos óvodákra lesz szükség.

A közeljövő terveiben szerepel a szegedi Tarjantelepen egy 100 személyes, a Kossuth Lajos sugárúton pedig egy 50 személyes óvoda felépítése.

A vizsgálat megállapította, hogy a gyermekintézmények nyitvatartási ideje általában alkalmazkodik az igényekhez. Az étkeztetés is megfelelő, különösen ott, ahol saját konyha is van.

Az új gazdaságirányítási rendszerben a fenntartási költségek jelentős része a vállalatok részesedési alapját terheli. Egyébként a megyében levő gyermekintézmények működésére és fenntartására kerekén nyolcmillió forintot fordítanak az állami és a vállalati kasszákból.

A szakszervezetek megyei szerve több javaslatot fogadott el legutóbbi elnökségi ülésén. A következő évben is biztosítani kell a vállalatok részesedési alapjaiból a gyermekintézmények kiadásait. Javasolják a SZOT-nak, hogy hozzon olyan rendelkezést, amely lehetővé teszi a saját gyermekintézménnyel nem rendelkező vállalatoknak, hogy részesedési alapjuk terhére járuljanak hozzá a területi intézmények fenntartásához olyan arányban, amilyen létszámot az intézmény biztosít az üzem számára.

G. L.

BNV, 68

Utolsó szakaszához érkezett a Budapesti Nemzetközi Vásár, amint közeledik zárásának időpontja, úgy sokasodnak és realizálódnak az üzleti tárgyalások. Ezúttal az MTI munkatársai a KGST-országok pavilonjaiban kértek információt az eddigi üzletkötésekről, és az ipari kooperációk, műszaki együttműködések, kiszerelésiére vonatkozó megbeszélésekről.

A szovjet pavilonban mintegy 400 szakember kért információt a szovjet kőolaj- és vegyipari gépekről. A Chemokomplex a magyar üzemek részére mintegy 25 millió forint értékben vett át gépi berendezéseket, de ennek többszörösét teszik ki azok az üzletkötések, amelyek további, későbbi szállításokra vonatkoznak. Lekötött a vállalat többek között 14 olajfúrótornyot is az újabbban feltárt hazai kőolajkincs felszínre hozásához.

Bemutatott termékeink nagy része Budapesten maradt — mondotta dr. Borovan csehszlovák pavilonigazgató. A Kovo vállalat írógépeket, magnetofonokat stb. adott el, a Motokov még idei szállításra 800 Tátra teherkocsit.

Elégedettek vagyunk a pavilonunk iránti érdeklődéssel és az itt folytatott üzleti tárgyalásokkal is — mondották a román kiállítók. A román pavilon egyébként eddig egymillió rubel értékben könyvelhet el üzletkötéseket.

A lengyel pavilonból a Temaforg vállalat mohácsi üzemébe kerül a szakkörökben nagy érdeklődést keltett kártyoló gépcsoport, s ugyanebből még egy sorozatot rendeltek. A Metalexport így több mint négymillió forint értékben adott el textilgépeket magyar ügyfeleinek.

A bolgár kiállítási tárgyak közül mintegy 400 ezer rubel értékűt — a teljes kiállítási anyag körülbelül 80 százaléka — megvásárolták a magyar vállalatok, főleg mezőgazdasági gépeket, számgépeket és konzervipari berendezéseket.

Az NDK-pavilon igazgatója is összegezte „vásári” mérlegüket: minden kiállítási tárgy magyar üzemekbe és kutatóintézetekbe kerül.

rossz légköréből. Mert nem elég megállapítani, hogy nagy, belső társadalmi feszültségek gyakori kicsapódása a sztrájk, a változásokat sürgető politikai fellépés, s közben nem tisztázni; vajon a gyógyulást hozó változásért menetelőkkel tartok, vagy csak várakozom?

Az úgynevezett modern sztoikusoknak legnagyobb dilemmája: úgy nem jó, ahogyan most van, nem is tartható e beteg, tehetetlenségi állapotban a társadalom; de mit hoz az új, a változó, hátha valami nem vártat, rettetetést. E nyomászó súlyú szellemi és lelki malomkerekek között valóban felülkerekedik a nyugati tudósgárda tekintélyes része, azért, mert határozatlan, nem tudja, hogy mitévő legyen. Persze ezt sem lehet statikus állapotként felfogni, mert a változásért harcoló erők sikerei nagy hatással vannak a tartózkodókra is.

Példáink

Biztosan másképpen jutnak el a társadalomban bekövetkező változásokhoz és az is bizonyos, hogy más módon bonyolultjak le, mint mi. Az előjárók — s ezek a szocialista országok — példái, gyakorlati cselekvései erős, bátorító tényezőkké lépnek elő, de hibás lépéseink bénító hatásához sem fér kétség.

Ezzük, hogy igen nagy felelősséget cipelünk a vállunkon. Saját sorsunkért, jövőnkért elsősorban, de cselekvéseinkkel, példáinkkal járó felelősség határainkon túl is deter-

mináns. Nem elsősorban az úgynevezett modern sztoikusok érdekében figyelünk erre — természetesen az ő érdeklükben is —, hanem a harcolók, a küzdők, a változásokat tudatosan akaró és bíró erők ügyére figyelünk. (Egyoldalú az a hazai tudósvélemény, hogy cselekedeteink, tetteink hatásait csak a nyugati intelligenciára való tekintettel vizsgáljuk. A változásokért harcoló erők érdekében szükséges nézni elsősorban, ami persze nem azt tettelezi, hogy a változásért harcoló és a passzív erőkre különbözően hatnának hibás cselekedeteink.)

A mi demokratikus fejlődésünk sürgetése és építése nem taktika és nem is politikai szöveg. A mi társadalmunk egészséges, egységesülő társadalom, amelyben a valóságos demokrácia kivirágzik. (A nyugati társadalmakban a demokrácia csak látszat, takarója az ellentétes érdekekre szabdaltságnak.) Gazdaságunk tökéletesítése sem átmeneti taktika, egészséges, szabad politikai légkör fejlesztése iránti igény sem átmeneti kívánság; szocialista hazánk létkérdései ezek a valóságban is. S egyben példánk: a változásra érett világ progresszív erői számára. Mert általánosan nem mi akarunk változni és nem is mi változunk; ott emelkednek fel arra, a fázismagasságra, ahol mi vagyunk, a szocialista fázisra. Így érdemes értelmezni és érteni mindazt, amit teszünk biztosságot, életcélt nyújtó szocialista hazánk érdekében gyarapításra: így érdemes értelmezni belső és külső aspektusokból egyaránt.

Kirakatok, portálok

Tervszerűség híján kevés a szándék

Sok a kifogás, a jogos észrevétel az üzletek portáljai, kirakatok ellen. Néhányat említünk csak az elfogadhatók közül: a Kárász utcában a Képcsarnok, az Elegancia, a női modellbolt, a különleges méteráru, a Lenin körúton a Tömörkény könyvesbolt, az új edességbolt, s természetesen a Centrum Áruház üzleti portáljait, kirakatait. A nem megfelelőek közül: a Kárász utcában a rövidáru és fonaltbolt, a Korzó eszpresszó, a Szechenyi téren az üveg és porcelán bolt, a Lenin körúton a Tisza cipő mintabolt portálját és kirakatát. Nem beszélve a Somogyi Béla utca és a Kelemen utca, a Horváth Mihály utca kisiparos és ktsz üzleteinek portáljairól és kirakatairól. A lista persze jóval hosszabb lehetne.

Megkérdeztünk szakembereket arról, hogyan lehetne szebbé, korszerűbbé tenni Szegeden az üzletek portáljainak kirakatait.

Nagy János és Sági József építésztervezők:

— A szegedi Kárász utca légtér-aránya jobb a budapesti Váci utcánál, tehát itt még annál is nyilvánvalóbb üzletsort lehetne képezni.

— Kereskedelmi úthálózatot kellene tervezni a Belvárosban, s ezen meghatározni, hogy hova, milyen üzlet kerülhet. Szükségtelen például egy rövid utcába 2—3 azonos rendeltetésű bolt. Ebben a tervezett körzetben minden építés és átalakítás csak a kereskedelmi, a tervező, az építész, a kirakatrendező szakemberekből álló zsűri jóváhagyásával legyen lehetséges.

Dr. Farsang Lászlóné, kereskedelmi osztályvezető:

— Egy-egy épületben több vállalatnak is van üzlete. Ha az egyik szükségét látja a felújításnak, tervet készített hozzá, s engedélyeztetni a munkát. Mikor elkészül, a bolt belül jó elosztású, modern a berendezése, ugyanakkor a portál marad a régi. A szomszéd üzlet is marad a régi. Az épület esetleg csak évek múlva kerül felújításra. Ez félmegoldás.

Jó és rossz találkozás. A sportserbott portálját — az épület patinás felső traktusának zavarása nélkül — korszerűen átalakították. A kirakat is megfelelően széles, be lehetne látni rajta az üzletbe, ha a régi szokás szerint nem függönyöznék el. Ez az, ami rossz

Somogyi Károlyné felvétele. Az üveg- és porcelánbolt portálja korszerűen, kirakata zsúfolts és zárt

Az lenne helyes, ha legalább egy épület valamennyi üzletlenségét, s magát az épületet is egy felvonulással, egységes tervek alapján újítanák fel. Kívül és belül egyszerre.

Ifj. Móra Sándor, csemegebolti eladó:

— Az élelmiszerüzletek kirakatait sem kell túlszűfölni. Az a jó reklám, ha a kirakat könnyen áttekinthető és csak a legfontosabb, a boltra jellemző cikkek vannak benne. Alkalmi vásárok idején, például konzervek, italok leértékelésekor viszont nem baj, ha teli van a kirakat: ez azt mutatja, hogy a kített cikkből bőven lehet vásárolni. Az ilyen kirakat azonban nem állandó, csak pár napig tartható.

Szabó Pál vezető kirakatrendező:

— Túlás a régi épületek műemléki jellegének féltése a széles portálok képzésétől. Sopronban több a műemlék épület, mégsem félnek attól, hogy a földszinti üzletek boltív ablakait kibontsák, s így nagy kirakatokat adjanak a boltoknak. „Bete-kintő” kirakatokat kell képezni, hogy az egész üzlet kirakat legyen. Természetesen így is kell előtérbe helyezett áru, s mögé még egy üveggel, hogy a kirakat ne váljék portógóvá.

Akikre tartozik,

tudják tehát mit, hogyan kellene tenni. A szándék megvalósulásának azonban elsősorban a tervszerűség, a szervezetség hiánya vet gátat. A város általános rendezésének terve megkívánja ezeknek a kézbefogását, egységes irányítását is.

Kondorosi János

A tervszerű erdőgazdálkodásért

A Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium, valamint a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsa irányelveket adott ki a tsz-ek erdőgazdálkodásának és feldolgozó tevékenységének javítására, illetve az állami erdészeti szervek és a közös gazdaságok együttműködésének javítására. Ma már a tsz-ek az ország erdeinek hozzávetőleg egyötödében gazdálkodnak és fakitermelésük évente megközelíti az egymillió köbmétert. Az irányelvek a többi között felhívják

a figyelmet arra, hogy a közös gazdaságok részesítsék előnyben a telepítésnél a legértékesebb fajtákat, kövesse el mindent a fiatal faállomány minőségének megjavítására, vegyék igénybe a célcsoportok beruházási kereket és az erdőfelújításért járó állami dotációt. Kívánatosnak látszik, hogy vegyék fel tagjaik sorába erdészeti képzettségű szakembereket, és erősítsék meg a kooperációt az állami erdészekkel. (MTI)

Tovább késik az eső

Kellemetlen, szeles, hűvös, nedves idővel érkezett meg a hét vége. Az alacsony hőmérsékletet hozó levegő Európa északi részéről származott. Ez a légtömeg előzőleg a Szovjetunió európai területének nagy részét és a skandináv államokat árasztotta el, majd egy része Nyugat-Európa felé indult, s ebből „csurgott” be valamennyi a Kárpát-medencébe. Ugyanakkor délről enyhébb levegő érkezett, úgyhogy a magasabb légrétegekben nagy hőmérsékleti ellentét alakult ki. A hideg levegő becsurgása azonban most már befejeződött.

Egyébként Európa nagy területein változékony az időjárás. Főleg a brit szigeten esik sokfelé, de esős területek vannak a Kárpát-medence térségében is. Sajnos azonban csapadék nálunk inkább csak nyomokban jelentkezett.

Vasárnap időnként a nap is előbújik majd a felhők mögül, az eső lehetőségét sem lehet kizárni, inkább csak záporok formájában. Vasárnap és a következő napokban öt milliméteres vagy annál nagyobb csapadék az ország területének harmada százalékán várható.